

Addendum Passende Beoordeling Verwaterpercelen Vondelingenplaat

Aanleiding

Op 2 juni 2022 is een aanvraag ingediend voor een vergunning op grond van de Wet Natuurbescherming (WNB) voor het gebruik van 135 hectare waterbodembodem ten noordwesten van de Vondelingenplaat in de Oosterschelde voor het verwateren en opslaan van mosselen. De additionele verwatervoorziening was bedoeld voor het geval er op de reguliere verwaterpercelen op de Yerseke Bank in de Kom van de Oosterschelde de aanwezigheid van een verontreiniging, zoals tetrodotoxine (TTX), wordt geconstateerd. Destijds is deze vergunning verleend voor het verwateren/opslaan van mosselen op 27 percelen nabij de Vondelingenplaat.

Om het verwateren/opslaan van oesters op de percelen nabij de Vondelingenplaat ook mogelijk te maken, wordt een uitbreiding van de eerder verleende vergunning aangevraagd. Bij dat uitbreidingsverzoek wordt onderhavig addendum als onderbouwing gevoegd. Hierin worden de verschillen tussen het opslaan van mosselen en oesters uiteengezet, de ecologische risico's die het opslaan van oesters met zich meebrengt, de benodigde mitigerende maatregelen en de verplichtingen rondom stikstof beschreven. Vervolgens worden de voorschriften van de bestaande vergunning uit 2022 uiteengezet en wordt er aangegeven of het betreffende voorschrift wel of niet moet worden aangepast d.m.v. de uitbreiding van de toepasbaarheid van de bestaande vergunning.

Verschillen in opslaan van mosselen en oesters

Het proces van het verwateren en opslaan van oesters is vrijwel identiek aan het verwateren en opslaan van mosselen. Desondanks zijn er ook kleine verschillen, namelijk: oesters zijn groter en hebben een grotere filtercapaciteit dan mosselen.¹ Mosselen en oesters vestigen zich het liefst op een harde ondergrond. Kwekers zaaien daarom schelpen uit over de percelen waar de mosselen en oesters zich aan vast kunnen hechten en raffen op kunnen vormen. Uiteindelijk worden de mosselen en oesters van de percelen gevist (een proces waarbij bodemberoering plaatsvindt).

Risico's

Oesters kunnen ziektes en parasieten met zich meebrengen namelijk het oesterherpesvirus (OsHV-1) en de parasiet bonamia (*Bonamia ostreae*). Oesters worden ook bejaagd door de invasieve exoot genaamd de oesterboorder (*Ocenebra inornata*). Deze oesterboorder komt in de hele Oosterschelde voor en tast vrijwel uitsluitend oesters aan.

Stikstof

In de vergunning die is verleend voor het opslaan van mosselen in 2022 is opgenomen dat er maximaal 322 uur gewerkt mag worden op de percelen. Dit blijft hetzelfde (er komen dus geen additionele uren bij). Deze 322 uren worden verdeeld tussen de mossel- en oesterkwekers. Op die manier blijft men binnen de vergunde stikstofruimte en is er geen nieuwe AERIUS-berekening nodig. De Nederlandse mosselvloot bedraagt ong. 55 vaartuigen. De Ned. oestervloot bestaat ong. uit 25-30 vaartuigen. Oesterschepen lijken veel op mosselschepen maar zijn normaliter iets kleiner. Een heel klein deel van deze oesterschepen zal

¹ J.W.M. Wijsman en A.C. Smaal, The use of shellfish for pre-filtration of marine intake water in a reverse electro dialysis energy plant (Yerseke, Wageningen Marine Research, 4 oktober 2017), 10, 12.

ingezet worden voor het opslaan van oesters op de percelen bij de Vondelingenplaat.

Vorig jaar zijn er in het totaal 2 mosselvaartuigen aan het werk geweest bij de percelen.

Er zijn 4 oesterkwekers die in 2024 gebruik willen maken van maximaal 5½ perceel (12,5 hectare) nabij de Vondelingenplaat. Zij zullen varen met de YE 60, YE 40 en YE 155. De betreffende bedrijven/natuurlijke personen zijn in de annex bij dit addendum weergegeven.

Mitigerende maatregelen en context

De onderhavige activiteit betreft geen uitbreiding van het bestaande areaal van 135 ha. aan verwaterpercelen voor oesters. In het geval van een TTX-uitbraak worden enkel de oesters tijdelijk verplaatst van percelen in de Kom van de Oosterschelde naar percelen nabij de Vondelingenplaat.

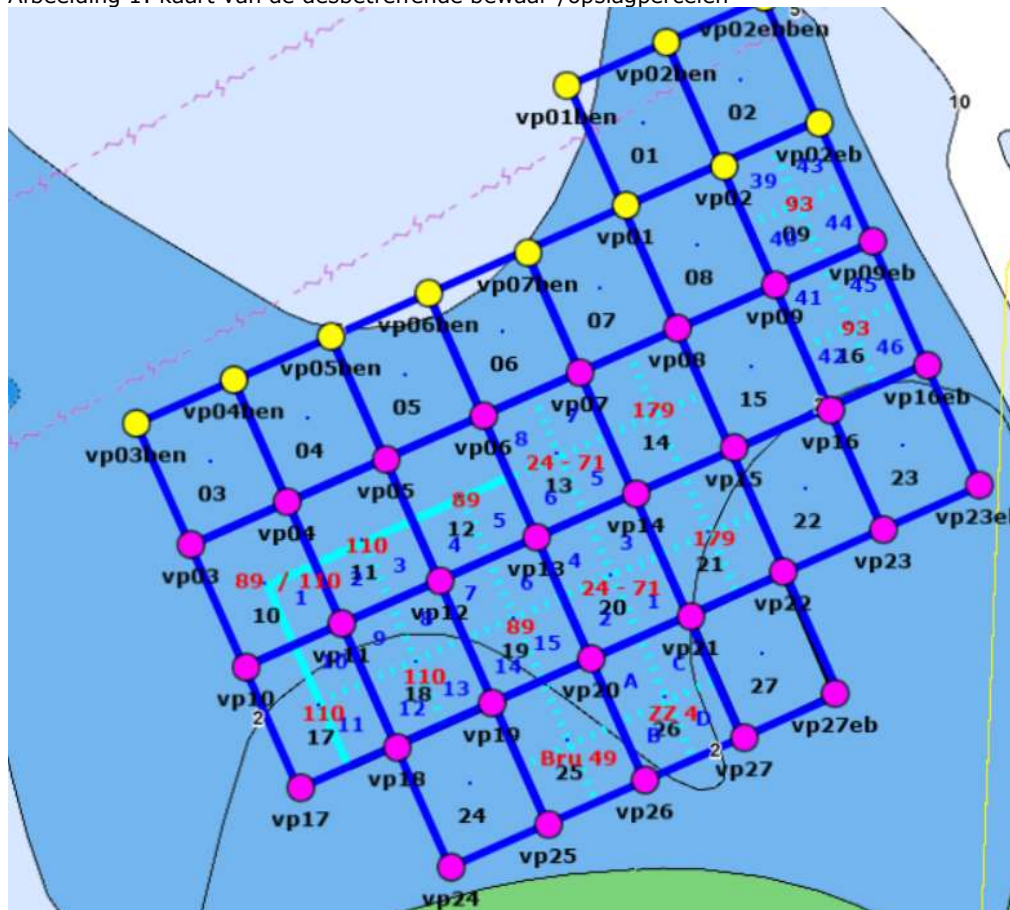
De draagkracht van de twee gebieden speelt een belangrijke rol in deze overweging. De reguliere oesterpercelen liggen in de Kom van de Oosterschelde (draagkrachtscore D). In het geval van een TTX uitbraak op de reguliere percelen worden de oesters verplaatst naar een gebied met meer draagkracht (Midden/Monding van de Oosterschelde, met draagkrachtscore A). De oesters worden dus verplaatst naar een gebied met meer draagkracht.

De mitigerende maatregelen die al in de vergunning uit 2022 zijn opgenomen voor de mosselkwekers gelden ook voor de oesterkwekers die van plan zijn om gebruik te maken van de percelen nabij de Vondelingenplaat.² Bijvoorbeeld de verplichting tot het houden van afstand van rustende zeehonden en foeragerende vogels en de regel dat kwekers maximaal 322 uur gezamenlijk per jaar aan het werk mogen zijn bij de percelen en verplicht zijn tot het bijhouden van een urenregistratie (de vaartuigen die zullen worden ingezet beschikken over black box-systemen). Al deze voorschriften gelden dus voor zowel de mosselkwekers als de oesterkwekers die gebruik maken van de percelen bij de Vondelingenplaat.

Van de 27 percelen zullen er 7 worden gebruikt voor het opslaan van oesters (percelen met nr. 3 t/m 9). Deze hebben elk een oppervlakte van 125×200 meter (2,5 ha. per perceel). Ondanks dat oesters van nature zelf al voorkomen in de omgeving van de Vondelingenplaat wordt er, rekening houdend met de bovengenoemde risico's, een bufferzone van 125 meter tussen de oesterpercelen en de mosselpercelen gehouden. De oesterboorder tast vrijwel uitsluitend oesters aan, maar de bovengenoemde bufferzone is een extra beschermingsmaatregel voor de mosselen die ook worden opgeslagen op de percelen nabij de Vondelingenplaat.

² https://puc.overheid.nl/natuurvergunningen/doc/PUC_728207_17/1/

Afbeelding 1: kaart van de desbetreffende bewaar-/opslagpercelen

Conclusie

De draagkracht van de betreffende gebieden is het belangrijkste aspect in deze afweging. Omdat de oesters tijdelijk worden verplaatst van een gebied met een minder goede draagkrachtsscore (de Kom van Oosterschelde) naar een gebied met een betere draagkrachtsscore (Midden/Monding van de Oosterschelde) kan er worden geconcludeerd dat het tijdelijk opslaan van oesters (naast mosselen) nabij de Vondelingenplaat niet leidt tot significante negatieve effecten.

Bovendien zijn er geen significante verschillen tussen het opslaan van mosselen en van oesters.

Verder zullen de gestelde voorschriften ook van toepassing zijn op het verwateren van oesters. Dit addendum heeft geen invloed op de looptijd van de vigerende vergunning voor het opslaan van mosselen. Deze blijft ongewijzigd.

Omdat de activiteit licht afwijkt vraagt het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (hierna: LVVN) om de volgende voorschriften uit de bestaande vergunning aan te passen door een addendum toe te voegen aan de bestaande vergunning uit 2022.

Het Ministerie van LVVN vraagt daarom als vergunninghouder een wijziging van de vergunning aan zodat er ook oesters op de percelen kunnen worden opgeslagen/verwaterd.

In de vigerende vergunning zijn de volgende passages relevant om langs te lopen in het licht van de voorgenomen uitbreiding:

1. Aanvraag

- 1.1 Onderwerp: de aangevraagde activiteit betreft het jaarlijks tijdelijk gebruik van 135 hectare waterbodembodem ten noordwesten van de Vondelingenplaat in de Oosterschelde voor het verwateren van mosselen. **Het opslaan en verwateren van oesters moet hieraan worden toegevoegd.**
- 1.2 Bevoegdheid: de wijziging wordt aangevraagd onder de Omgevingswet en de activiteit valt onder artikel 1.3, lid 1 onder f, eerste punt van het Besluit, luidend: niet handmatige schaal- en scheldiervisserij, met inbegrip van het invangen van schelpdierenzaad en van schelpdiercultures en het uitzetten van schelpdieren. **Schelpdieren betreffen zowel mosselen als oesters; dit artikel hoeft niet te worden aangepast.**
- 1.3 Vergunningsplicht: in het beheerplan van de Oosterschelde is bepaald dat bestaande verwaterpercelen in de Kom van de Oosterschelde zijn vrijgesteld van vergunningplicht. Dit geldt niet voor de onderhavige aanvraag (en de percelen in kwestie). **Voor het opslaan van oesters blijft dit hetzelfde en zodoende hoeft dit gedeelte niet aangepast te worden.**
- 1.4 Beoordeling van projecten
 - 1.4.1 Project: projecten betreffen het uitvoeren van bouwwerken of de totstandbrenging van andere installaties of (materiële) ingrepen in de het natuurlijke milieu of landschap, inclusief de ingrepen voor de ontginning van bodemschatten. Zowel het opslaan van mosselen als oesters vallen onder deze categorie. **De passage hoeft niet aangepast te worden.**
 - 1.4.2 Passende beoordeling: in mei 2022 is er een Passende beoordeling opgesteld door Bert Keus van Agonus Fisheries Consultancy voor het verwateren/opslaan van mosselen op de percelen nabij de Vondelingenplaat. De hoeveelheid mosselen (en dus oesters) die worden uitgezaaid nemen niet toe (het is dus geen opschaling). In plaats daarvan wordt de activiteit verplaatst naar de percelen bij de Vondelingenplaat als gevolg van een mogelijk TTX-uitbraak op de gebruikelijke percelen in de Kom van de Oosterschelde. Een belangrijk onderdeel in de PB betreft de mogelijke effecten op de draagdracht door het verwateren van mosselen. Hierover wordt het volgende geconcludeerd:
 - De verwaterlocatie is niet ver gelegen van het gebied Monding/Midden met een draagkrachtscore A. Dit betekent dat het gebied Midden een relatief hoge draagkracht kent die niet door het gebruik van de

tijdelijke verplaatsing van verwaterpercelen overschreden zal worden.

- Voor de Oosterschelde als geheel betekent de verplaatsing van verwaterpercelen dat de activiteit wordt verplaatst naar een deelgebied met een hogere draagkracht, van de Kom van de Oosterschelde (met draagkrachtscore D) naar het midden/monding gebied met een draagkrachtscore A), waardoor de totale druk op de draagkracht dus ook tijdelijk afneemt. Een significant effect op de draagkracht van de Oosterschelde is daarmee niet te verwachten (PB, 7.1.3. Beoordeling effecten op draagkracht).
- **Voor deze afweging is de draagkracht van de gebieden het belangrijkste aspect. In dit geval gaat het om het tijdelijk verplaatsen van oesters van een gebied met een minder goede draagkrachtsscore naar een gebied met een aanzienlijk betere draagkrachtsscore. Bovendien zijn de verschillen tussen het opslaan van mosselen en het opslaan van oesters zodanig klein dat de bovengenoemde conclusies uit de PB voor het verwateren van mosselen ook geldig kunnen worden geacht voor het verwateren van oesters.**

2. Inhoudelijke beoordeling

- 2.1 Afbakening
 - Gebied: de voorgenomen activiteit vindt plaats op 135 hectare waterbodem (sublitoraal) ten oosten van de Zeelandbrug en ten noordwesten van de Vondelingenplaat in het N2000-gebied Oosterschelde. **Dit blijft hetzelfde en hoeft dus niet te worden gewijzigd.**
 - Gevolgen: in de passende beoordeling is het volgende opgenomen: de afbakening van het gebied, de gevolgen en de natuurwaarden die door de aangevraagde activiteit beïnvloed zouden kunnen worden zijn in de PB op een juiste wijze behandeld en afgebakend. **Deze passage hoeft verder niet gewijzigd te worden.**
- 2.2 Mogelijke effecten en mitigatie:
 - 2.2.1 Habitattypen en Grote baaien (H1160): het totaal aan verwaterpercelen dat op enig moment in gebruik mag zijn mag niet meer bedragen dan 450 hectare. Een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen is uit te sluiten. Dit blijft hetzelfde en hoeft ook niet aangepast te worden.
 - 2.2.2 Habitatsoort Gewone Zeehond (H1365): de percelen liggen op een zodanige afstand van de vaste lig- en verblijfplaatsen op droogvallende platen dat er geen sprake zal zijn van verstoring van enige betekenis. Om te borgen dat verstoring van zeehonden niet zal voorkomen wordt in de vergunning het voorschrift opgenomen dat tot zeehonden die rusten op drooggevallen platen een afstand van 1200 meter moet worden

aangehouden. Dit zal ook gelden voor de oesterkwekers die gebruik gaan maken van de betreffende percelen.

- 2.2.3 Vogelrichtlijnsoorten: De voorgenomen activiteit kan mogelijk leiden tot verstoring van diverse voor dit gebied aangewezen broedvogels en niet-broedvogels. Om te borgen dat verstoring van groepen vogels niet zal voorkomen wordt in de vergunning het voorschrift opgenomen dat tot groepen vogels die op het water rusten of foerageren een afstand van 500 meter moet worden aangehouden. Een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen is uit te sluiten. Er is geen sprake van verslechtering van leefgebied in het betreffende Natura 2000-gebied en ook geen significante verstoring van de soorten. De regel om 500 meter afstand te houden tot rustende of foeragerende vogels zal ook gelden voor de oesterkwekers die gebruik gaan maken van de percelen.
- 2.2.4 Stikstofdepositie op habitattypen: de mosselvisserij mogen gezamenlijk maximaal 322 uur per jaar ter hoogte van de verwaterpercelen aan het werk zijn. Er is als vergunningvoorwaarde opgenomen dat er een urenregistratie moet worden bijgehouden door de huurder(s) van de verwaterpercelen (de oesterkwekers hebben een black box-systeem aan boord).
- **De afspraken over het houden van afstand tot vogels en zeehonden zullen ook gelden voor de oesterkwekers. De regels en voorschriften omtrent het maximumaantal uren activiteit op de percelen en het bijhouden van een urenregistratie zullen ook gelden voor de oesterkwekers. Als de opslag van oesters wordt opgenomen in de vergunning dan hoeven de bovengenoemde passages niet aangepast te worden omdat de beoogde impact en mitigerende maatregelen hetzelfde blijven.**
- 2.3 Cumulatie: in de vergunning is geconcludeerd dat in de aangeleverde PB een volledige en juiste cumulatie-toetsing is uitgevoerd. **Deze sectie hoeft niet aangepast te worden.**
- 2.4 Conclusie: Met uitgevoerde PB en de daarbij behorende documenten, is de zekerheid verkregen dat met het uitvoeren van de aangevraagde activiteit, rekening houdend met de relevante instandhoudingsdoelstellingen en met inachtneming van de in de vergunning opgenomen voorschriften geen aantasting zal optreden van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Het toestaan van het opslaan van oesters op de verwaterpercelen brengt geen significante wijzigingen met zich mee. **Zodoende hoeft de conclusie van de vergunning niet aangepast te worden.**

3. Voorschriften

Algemeen: **dit gedeelte moet wordt aangepast: de vergunning staat op dit moment op naam van de directie Natuur en Visserij van het Ministerie van LNV. Nu komt de vergunning op de naam te staan van de kweker die gebruik gaat maken van de bewaar/verwaterpercelen, namelijk:**

[AANVRAGER: NAAM BEDRIJF, ADRES, POSTCODE, WOONPLAATS]

Nadere inhoudelijke voorschriften: **er mogen geen geïmporteerde mosselen worden opgeslagen op de percelen. Hetzelfde geldt voor het opslaan van oesters (geen geïmporteerde oesters mogen worden opgeslagen op de percelen).**

Toezicht: **het toezicht op het opslaan van mosselen zal hetzelfde zijn voor het opslaan van oesters. Dit gedeelte blijft dus hetzelfde.**

Looptijd/geldigheid:

De huidige vergunning is geldig van afgifte tot en met het moment dat de vergunde activiteit wordt beëindigd, doch uiterlijk tot en met 30 november 2026. Voor de toevoeging aan de vergunning betreffende het opslaan van oesters geldt hetzelfde. Het is overigens de verwachting dat er in 2026 een verlengingsverzoek zal worden ingediend om het gebruik vanaf 2027 mogelijk te maken.